

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3. De potestate quam Christus habuit in sacramentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

¶ Nota hic, quod hæc ratio directe, & formaliter licet non æstimer a negantibus uirtutes in sacramentis, æquialiter tamen hæc ratio omnes conuincit, confidentes sacramenta conferre gratiam siue per uirtutem in eis, siue per diuinam assistentiam solam, quoniam par est ratio de uirtute instrumenti, si ponatur uis aliqua in eo, & si ponatur absque huiusmodi uis efficax, quia efficacia instrumenti ad huiusmodi spirituales effectus non nisi a Deo, non nisi ab instrumente signum illud esse potest: quãdoquidem a ministro uirtute solum, constat esse non posse: quia minister tantum est, ut in litera dicitur,

Lib. 21. ca. 6. parum ante med. 10. 5.

Art. 1. pr. Et q. 63. arti. 1. & 5.

Art. 1. pr. ce.

toribus legum: sed uirtus sacramenti est a solo Deo, ut patet ex prædictis. ergo solus Deus potest instituire sacramentum.

RESPON. Dicendum, quod (sicut ex supra dictis patet) sacramenta instrumentaliter operantur ad spirituales effectus: instrumentum autem habet uirtutem a principali agente. Agens autem respectu sacramenti est duplex, scilicet instituens sacramentum, & utens sacramento instituto applicando scilicet ipsum ad inducendum effectum. Virtus autem sacramenti non potest esse ab eo, qui utitur sacramento: quia non operatur nisi per modum ministerij: unde relinquitur, quod uirtus sacramenti sit ab eo, qui instituit sacramentum. Cum igitur uirtus sacramenti sit a solo Deo, consequens est quod solus Deus sit sacramentorum institutor.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod illa, quæ aguntur in sacramentis per homines instituta, non sunt de necessitate sacramenti: sed ad quandam solennitatem, quæ adhibetur sacramentis, ad excitandam deuotionem & reuerentiam in his, qui sacramenta suscipiunt. Ea uero, quæ sunt de necessitate sacramenti, ab ipso Christo instituta sunt, qui est Deus & homo. & licet non sint omnia tradita in scripturis, habet tamen ea ecclesia ex familiari Apostolorum traditione, sicut Apostolus dicit primæ ad Cor. 11. Cetera cum uenero, disponam.

AD SECUNDVM dicendum, quod res sensibiles aptitudinem quandam habent ad significandum spirituales effectus ex sui natura: sed ista aptitudo determinatur ad specialem significationem ex institutione diuina, & hoc est quod Hugo * de sancto Vic. dicit, quod sacramentum ex institutione significat. Prælegit tamen Deus quasdam res aliis ad significationes sacramentales, non quia ad eas contrahatur eius * effectus, sed ut sit euenientior significatio.

AD TERTIVM dicendum, quod Apostoli, & eorum successores, sunt uicarii Dei, quãrum ad regimen ecclesiæ constituta per fidem & fidei sacramenta: unde sicut non licet eis constituere aliam ecclesiam, ita non licet eis tradere aliam fidem, neque institue-

Lib. 1. de fide. p. 1. ca. 1.

Alia 216. 1100.

busdam significationibus delectetur, & non aliis: quia ipse omnia quæ fecit, approbat. Hoc autem proprium uidetur esse demonum, ut quibusdam signis ad aliquid alliciantur: dicit enim August. * 21. de Ciuitat. Dei: illiciantur demonnes per creaturas, quas non ipsi, sed Deus condidit, delectabilibus pro sua diuersitate diuersis, non ut animalia cibis, sed ut spiritus signis. non ergo uidetur quod sacramenta indigeant esse ex institutione diuina.

¶ 3 Præter. Apostoli uicem Dei gesserunt in terris: unde apostolus dicit secunda ad Corinth. 2. nam & ego quod donauit, si quid donauit propter nos in persona Christi, id est ac si ipse Christus donasset. sic ergo uidetur quod Apostoli & eorum successores possint noua sacramenta instituire.

SED CONTRA est, quod ille instituit aliquid, qui dat ei robur & uirtutem, sicut patet de institutoribus legum: sed uirtus sacramenti est a solo Deo, ut patet ex prædictis. ergo solus Deus potest instituire sacramentum.

realia sacramenta. sed per sacramenta, quæ de latere Christi pendentes in cruce fluxerunt, dicitur esse fabricata ecclesia Christi.

ARTICVLVS III.

¶ *Utrum Christus, secundum quod homo, habuerit potestatem operandi interiorum effectum sacramentorum.*

¶ *Super Quaestione sexagesimaquarta articulum tertium.*

Titulus clarus est.

AD TERTIVM sic proceditur. Videtur quod Christus, secundum quod homo, habuerit potestatem operandi interiorum effectum sacramentorum. Dicit enim Ioan. Baptista, ut habetur Ioan. 1. Qui me misit baptizare in aqua, ille mihi dixit: super quem uideris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est qui baptizat in Spiritu sancto: sed baptizare in Spiritu sancto est interior gratiam Spiritu sancti conferre. Spiritu sanctus autem descendit super Christum, in quantum homo, non in quantum Deus: quia sic ipse dat Spiritu sanctum ergo uidetur quod Christus secundum quod homo, habuerit potestatem interiorum effectum sacramentorum causandi.

¶ 2 Præterea. Matth. 9. Dominus dicit, Sciatis quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata sed remissio peccatorum est interior effectus sacramenti. ergo uidetur quod Christus, secundum quod homo, interiorum effectum sacramentorum operetur.

¶ 2 Præterea. Institutio sacramentorum pertinet ad eum, qui tamquam principalem agens operatur ad interiorum sacramenti effectum: manifestum est autem, quod Christus sacramenta instituit. ergo ipse est, qui interiorum operatur sacramentorum effectum.

¶ 4 Præterea. Nullus potest sine sacramento effectum sacramenti conferre, nisi propria uirtute sacramenti effectum operetur: sed Christus sine sacramento contulit sacramenti effectum, ut patet in Magdalena, cui dixit, Dimittitur tibi peccata. ergo uidetur quod Christus, secundum quod homo, operetur interiorum sacramenti effectum.

¶ 5 Præterea. Illud, in cuius uirtute sacramentum operatur, est principale agens ad interiorum effectum: sed sacramenta habent uirtutem ex passione Christi, & inuocatione nominis eius, secundum illud primæ ad Cor. 1. Nūquid Paulus pro nobis crucifixus est, aut in nomine Pauli baptizati estis? ergo Christus in quantum homo, operatur interiorum effectum sacramenti.

In corpore uero est conclusio, habens tres partes: Christus, in quantum Deus, habet potestatem auctoritatis in sacramentis: in quantum uero homo, habet potestatem ministerij principalis, siue potestatem excellentiæ, consistentem in quantum. Conclusio hæc, quia de potestate loquitur (de qua questum est in titulo) & potestatis per actum cognoscitur: ideo ab operatione in litera manifestatur. Et quo ad primam quidem partem, quia Deus auctoritate operatur: quo ad secundam uero, quia Christus, secundum quod homo, operatur in sacramentis meritorie, & efficienter: quod probatur, quia passio Christi est causa iustificationis nostre meritorie & efficienter. Et hoc ultimum declaratur, quod non effectiue principaliter, sed per modum instrumenti, non cuiuscumque, sed conuenienti dimittati in persona: & propterea principalem, & causalitatem obtinentis respectu extrinsecorum. puta ministeriorum ecclesiæ, & sacramentorum. Tertia autem pars conclusionis probatur manifestando illa quatuor (quæ sunt meritum, nomen, institutio, & independentia) & probando singula propriis rationibus, ex cepto primo, quod tractatum fuit in quinto articulo q. 63.

SED

